Cena zł. 6.—

PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-RZEMIEŚLNICZY

Rok II. Kraków, 1 maja 1946 Nr. 9

Aktualne zadania rzemiosła

Rzemiosło w chwili obecnej stoi wobec poważnych zadań gospodarczych i społecznych, oraz musi odegrać ważną rolę państwowotwórczą w zagospodarowaniu Ziem Odzyskanych.

Współudział w akcji uprzemysłowienia kraju.

Już przed ostatnią wojną zwracano uwagę na przyrost naszej podstawy gospodarczej i energetycznej, której nie umieliśmy wykorzystać.

Komisja ankietowa w swoim czasie określiła tę kwestię w sposób następujący: „Polska jest jedynym w świecie krajem, który mając wielkie zapasy węgla i wysoką produkcję, oraz wywożąc w stanie surowym olbrzymie ilości energii naturalnej (węgiel) i ludzkiej (emigracja) ma tak niewspółmiernie niski rozwój przemysłu przetwórczego. Jest to potężna energetyczna i surowcowa podstawa, a na niej filigranowy kadłub gospodarczy".

Jeżeli uwzględnimy, że obecnie nasza [illegible] jeszcze bardziej rozszerzyła się przez odzyskanie Śląska Opolskiego i Dolnego i że zdobyliśmy tam duże okręgi przemysłowe to musimy przyznać — że zagadnienie jak najszybszego wyrównania strat zadanych przez okupanta na odcinku przemysłu przetwórczego i rzemiosła oraz ich dalsza odbudowa są sprawami niecierpiącymi zwłoki.

Ilość pracujących już warsztatów rzemieślniczych przekracza obecnie 100 tysięcy. W r. 1937 było czynnych 192 tys. zakładów, których właściciele wykupywali świadectwa przemysłowe i posiadali karty rzemieślnicze.

Trzeba przyznać jednak, że w tym samym okresie ilość wydanych kart rzemieślniczych przekraczała 373 tys., gdyż znaczna część najmniejszych warsztatów rzemieślniczych była prowadzona systemem chałupniczym.

Wobec skutków gos[illegible]larki okupanta niemieckiego, likwidacji dużej części warsztatów żydowskich, należy stwierdzić, iż rzemiosło wykazało b znaczną siłę regeneracyjną i tkwią w nim duże możliwości potencjalne jako ważnej części odcinka inicjatywy prywatnej.

Rzemiosło powinno obecnie jeszcze bardziej zaktywizować się i zwiększyć swą pracę na terenie woj. centralnych oraz na zachodzie.

Konieczność szybkiego uprzemysłowienia kraju

Jest rzeczą oczywistą, że nasz rozwój przemysłowy jest b. opóźniony.

Należymy do krajów, w których ilość mieszkańców zatrudnionych w rolnictwie przekracza 60%, gdy w państwach jak Czechosłowacja, Szwecja, Dania ilość rolników waha się w granicach 30%, a w krajach jak Szwajcaria, Holandia i Belgia dosięga nawet granicy 20%.

W tych warunkach wciągnięcie do pracy przemysłowej i rzemieślniczej znacznej części młodocianych, którzy rok rocznie w liczbie około 300 tys. po ukończeniu szkoły powszechnej poszukują dalszej nauki, jest zagadnieniem pierwszorzędnej wagi.

Z cyfry tej przynajmniej około 50 tys. osób powinno znaleźć naukę w szkołach zawodowych przemysłowych i rzemiośle.

Prócz tego należy wyszkolić i doszkolić masy młodzieży, które nie zostały właściwie przeszkolone w okresie okupacji i są częściowo wytrącone z ram normalnego systemu szkoleniowego.

W tej akcji winny być opracowane nowe zasady dla ułatwienia nauki młodzieży, aby obok zdobycia wiedzy praktycznej, ukończenia szkoły dokształcającej, w której nauka winna odbywać się w dzień, a nie wieczorami i odpowiadać nowoczesnym wymaganiom techniki i wiedzy, mogła otrzymywać wynagrodzenia i wyżywienie umożliwiające jej przetrwanie tego przełomowego okresu życia.

Niewątpliwie prace Izb Rzemieślniczych, Instytutów Naukowo-Rzemieślniczych oraz zjazdy przedstawicieli rzemiosła w całym kraju ładzą podstawy do racjonalnego zorganizowania akcji wyszkolenia nowych kadr rzemieślniczych, zachęcą młodzież do pracy w rzemiośle i ułatwią pracę Min. Oświaty i Przemysłu na tym ważnym odcinku społeczno-gospodarczym.

Rola Rzemiosła.

Rzemiosło musi wykonywać w nowej sytuacji gospodarczej dalej funkcję producenta i nauczyciela w myśl swej wiekowej tradycji.

Jeżeli podkreślamy znaczenie prywatnej inicjatywy, ze względu na jej rolę w akcji uprzemysłowienia i odbudowy kraju, to na specjalne znaczenie zasługuje działalność rzemieślnika polskiego jako człowieka pracy. Rzemieślnik, który pracuje sam, obok czeladnika i kształci uczniów, przygotowuje z nich nowych pracowników, którzy pracują później wielokrotnie nie tylko w zakładach rzemieślniczych, ale dostarczają również cennych sił dla przemysłu.

Obecnie widzimy, że jeżeli chodzi o drobną wytwórczość i rzemiosło, to na terenie województw centralnych bardzo szybko na nowo się zaaklimatyzowały i rozwijają owocnie swą działalność.

Na terenach zachodnich i południowych stoją jeszcze na przeszkodzie ogólnoznane trudności.

Praca tam idzie opornie, gdyż nie wszystkie czynniki traktują osadników, kupców, przemysłowców i rzemieślników, jako element pionierski i zbyt duże komorne; podatki i inne obciążenia tamują rozwój życia gospodarczego na ziemiach odzyskanych.

Na terenach tych przynajmniej muszą być w okresie 5-ciu lat stosowane preferencje, aż życie tam nie potoczy się normalnym biegiem. Obecnie mamy kilka lat przed sobą, aby wyrównać straty zadane na odcinku ekonomiki przez wojnę i pokryć głód towarowy i nasycić rynek wewnętrzny, a potem będzie można dopiero przeprowadzić selekcję i wytypować rzemiosła mające szersze możliwości eksportowe.

Ważną rolę w tej akcji odegra rozbudowa nowych okręgów przemysłowych w myśl trzyletniego planu gospodarczego.

Rzemiosło w Polsce ma nadal duże możliwości rozwoju, lecz musi być zmechanizowane, oparte o spółdzielnie surowcowe, zbytu i liczyć

się z tym, że ceny gotowych wyrobów powinny być przystosowane do zdolności nabywczej odbiorców, a głównie ludności wiejskiej

Dotychczas nie można było zorganizować zaopatrzenia rzemiosła w surowce i środki produkcji, choć praca Rzemieśln. Centrali Zaopatrzenia i Zbytu daje już poważne rezultaty.

Stąd w dalszym ciągu jest ta dwutorowość cen na wyroby przemysłowe, cen wyrobów z przydziału i wolnorynkowych i analogicznie do cen produktów rolnych.

Obecnie już widzimy zmniejszenie się rozpiętości tych cen, lecz nie łudzimy się, że zamknięcie „nożyc cen" jest rzeczą łatwą i wymaga zwiększenia zaopatrzenia rzemiosła w surowce i narzędzia pracy.

Stosunek młodzieży do szkolnictwa zawodowego i dokształcającego.

Stawiając sobie zadanie szybkiego uprzemysłowienia kraju, napotykamy na duże trudności z powodu braku dostatecznej ilości fachowców i sił pomocniczych.

Eksterminacyjna zbrodnicza działalność okupanta postawiła sobie za cel zniszczenie narodu polskiego fizycznie i duchowo.

Brak szkół, wciągnięcie młodzieży do handlu ulicznego i szabru wprowadziła demoralizację i lekceważenie przez nią pracy zawodowej i nauki.

Te nienormalne stosunki muszą być uzdrowione i powinny być też wyrównane jak najszybciej zaległości na tym odcinku.

Musi być wprowadzona zasada, że do przemysłu i rzemiosła idzie uzdolniona w tym kierunku młodzież, a nie malkontenci życiowi.

Należy zerwać z powiedzeniem: „nie będziesz się uczył, to pójdziesz do szewca", a przeciwnie trzeba wpajać w młodzież zasadę, że „jeżeli będziesz się dobrze uczył to pójdziesz do przemysłu i rzemiosła".

Ułatwienie młodzieży rzemieślniczej zdobycia pełnowartościowego wyszkolenia zawodowego przez organizację dziennych zajęć w szkole, urządzanie stołówek i podniesienie poziomu zarówno szkolnictwa dokształcającego jak i praktycznego oraz otaczanie tego ważnego terenu troskliwą opieką stworzy atmosferę dla aktywizacji tego odcinka tak ważnego w ogólnej akcji uprzemysłowienia kraju. **W. A. Zabęski.**

Konieczność zatwierdzania projektów budowlanych z zakresu budownictwa przemysłowego

Minister Przemysłu Hilary Minc wydał okólnik Nr. 236 w sprawie przesyłania projektów budowlanych z zakresu budownictwa przemysłowego: nowych budynków, rozbudowy i przebudowy budynków istniejących, oraz remontów kapitalnych do Biura Technicznego Ministerstwa Przemysłu do zatwierdzenia.

W związku z utworzeniem w Biurze Technicznym Ministerstwa Przemysłu „Wydziału Budownictwa Przemysłowego", zarządzono do ścisłego wykonania co następuje:

1) wszelkie projekty budowlane budynków i obiektów przemysłowych nowych, projekty budowlane rozbudowy i przebudowy budynków istniejących, jak również projekty remontów kapitalnych, winny być przed przystąpieniem do ich wykonania przesyłane do Biura Technicznego Ministerstwa Przemysłu (Wydział Budownictwa Przemysłowego) do zbadania;

2) wskazane jest również, aby celem możliwie najlepszego rozwiązywania problemów budowlanych, zamierzone projekty budowlane, przed przystąpieniem do ich opracowania, były omawiane i uzgadniane z Wydziałem Budownictwa Przemysłowego, co przyczyni się do uniknięcia późniejszych zmian i przeróbek projektów;

3) szczegółowa instrukcja, ustalająca zasady i tryb postępowania w sprawach, wymienionych wyżej pod punktami 1-szym i 2-gim, będzie opracowana przez Biuro Techniczne Ministerstwa Przemysłu i podana do wiadomości wszystkim podległym urzędom i instytucjom.

Instrukcja Nr. 1

o postępowaniu w sprawie zatwierdzenia projektów budowlanych przez Biuro Techniczne Min. Przemysłu.

Stosownie do okólnika Nr. 236 Ministra Przemysłu Biuro Techniczne Ministerstwa Przemysłu podaje do wiadomości, co następuje:

1) Sprawy techniczne budowy, rozbudowy, przebudowy i kapitalnych, remontów Zakładów przemysłowych oraz kolonii mieszkaniowych dla pracowników podlegają kompetencji Wydziału Budownictwa Przemysłowego w Biurze Technicznym Ministerstwa Przemysłu. Celem prac Wydziału jest podniesienie techniki projektowania Zakładów Przemysłowych i wykonywania robót budowlanych oraz wprowadzenie jednolitych nowoczesnych zasad w traktowaniu problemów budownictwa przemysłowego w całym kraju.

2) Wydział udziela porad i wyjaśnień przy opracowaniu projektów całych Zakładów, poszczególnych budynków, pomieszczeń i ich urządzeń oraz kosztorysów budowy: na piśmie po otrzymaniu odpowiednich materiałów lub ustnie w Biurze Technicznym Ministerstwa Przemysłu w Warszawie, ul. Poznańska 15. Uprzednie omówienie ma znaczenie zwłaszcza dla projektów przygotowywanych do zatwierdzenia, aby uniknąć późniejszych zastrzeżeń i zmian.

3) Wydział współdziała w organizacji agend budowlanych w Centralnych Zarządach Przemysłu i w Zjednoczeniach Przemysłu, o ile powstanie ich jest przewidziane, współpracuje z nimi i przeprowadza inspekcję prac wykonywanych.

4) Wydział przygotowuje wzory urządzeń pomieszczeń ogólnego użytku w Zakładach, jak np.: biura, szatnie, kąpieliska, kantyny itd., które mają służyć dla projektujących.

5) Wydział bada i zatwierdza projekty budynków przedstawione przez Centralne Zarządy Przemysłu i Zjednoczenia Przemysłu oraz inne Instytucje, podległe Ministerstwu Przemysłu.

Konieczność zatwierdzenia 2 szpalta

6) Projekty do zatwierdzenia:

a) powinny być przedstawione w 1 egzemplarzu, który będzie zwracany po zatwierdzeniu;

b) powinny być złożone w formacie o wymiarach 21×30 cm; w teczkach, nie w rulonach;

c) powinny zawierać: plan sytuacyjny całego terenu Zakładu (z zaznaczeniem na nim budynków, lub ich części, których projekty przedstawia się) plany, przekroje i elewacje budynków oraz opis techniczny itp.;

d) podziałka dla projektów 1:100, dla większych budynków dozwolona 1:200;

e) pożądane jest przy wykonywaniu projektów stosowanie się do ogólnych zasad obowiązujących przy zatwierdzaniu projektów w Urzędach Budowlanych,

f) Dopuszczalne jest również przedstawianie projektów szkicowych w dowolnej technice i w podziałce, odpowiedniej do wyjaśnienia zamierzeń budowlanych, jako wstępne stadium do aprobaty przed zatwierdzeniem;

g) Do projektu należy załączyć kosztorys budowlany, podający przynajmniej w ogólnych zarysach koszty przewidzianych robót budowlanych.

7) Do zatwierdzenia winny być zgłaszane projekty, które ze względu na wielkość budynków, ich szczególne konstrukcje, wielokrotną powtarzalność oraz specjalne znaczenie dla stanu bezpieczeństwa i dla higieny pracy, nasuwają konieczność opinii Wydziału Budownictwa Przemysłowego.

W szczególności należy nadsyłać do zatwierdzenia projekty:

a) Zakładów Przemysłowych nowych lub w rozbudowie ew. ich poszczególnych budynków, których ogólna kubatura budowy przewyższa 2500 m³;

b) Zakładów Przemysłowych do przebudowy lub kapitalnych remon-

tów o ile zakres przewidywanych robót budowlanych przewyższa 50% ich wartości, a ogólna kubatura przebudowy lub remontu przewyższa 5.000 m^3. Zakłady, które zmieniają przeznaczenie (nowa produkcja lub użytkowanie) lub przy przebudowie wprowadzają inne konstrukcje budowlane, podlegają zatwierdzeniu w/g p. a.

c) Budynków ogólnego użytku jak np.: siłownie, kotłownie, remizy straży ogniowej, lampiarnie, biura, laboratoria, szatnie, kąpieliska, jadalnie, świetlice, żłóbki itp., które podlegają zatwierdzaniu niezależnie od kubatury.

d) Budynków typowych dla danego rodzaju przemysłu (do kilkakrotnego powtórzenia) jak np., podstacje elektryczne, remizy straży itp., które podlegają zatwierdzaniu niezależnie od kubatury.

e) Rozplanowania kolonii mieszkalnych dla pracowników na terenach Zakładu. Samych budynków zaś o ile ogólna kubatura zamierzonej budowy przewyższa 5.000 m^3, lub gdy są one kilkakrotnie powtarzalne jako domy typowe.

Towary przeznaczone do sprzedaży

W magazynach Centrali Przemysłu i Dostawy, w Krakowie, Al. Słowackiego 29 i na składach poszczególnych firm rzemieślniczych znajdują się następujące towary przeznaczone do sprzedaży:

DZIAŁ DRZEWNY:

dyszle do sań — brz. szt. 20 zł 60.— za szt.,

nosidła telefon. pocięte kawałki z drzewa dęb. par 270 zł 600.— ryczałtem,

skrzynki używ. na amunicję szt. 30 zł 30.— za szt.,

szprychy do kół dębowe szt. 1.100 zł 9.000.— ryczałtem,

styliska do kilów buk. szt. 5.500 zł 10.— za szt.,

styliska do siekier buk. db. szt. 500 zł 5.— za szt.,

koniki rymarskie podniszcz. szt. 30 zł 50.— za szt.,

ramy drewn. do okien barak. szt. 40 zł 20.— za szt.,

sanie buk. niewykończone szt. 300 zł 150.— do 1.500.— za szt.,

materiał drzewny w deskach i pocięty w kawałki m^3 4 zł 2.000.— za m^3.

trzonki do nożyków buk. szt. 22.000 zł 0.50 za szt.,

przygłówniki z drzewa miękk. do łóżek szpitalnych-barak. par 300 zł 10—12.000.— ryczałtem.

DZIAŁ METALOWY:

klamry budowl. różn. rozm. szt. 18.000 zł 10—12.— za kg,

śrub mostowych szt. 1.700 zł 20.— za kg,

drobne śruby z muterkami kg 800 zł 22.— za kg,

mutry do śrub średn. 18—20 mm kg 40 zł 22.— za kg,

żelazo graniaste średn. 40×60 kg 28.000 zł 4.— za kg,

żelazo graniaste 50×60 kg 6.000 zł 4.— za kg,

żelazo graniaste 30×60 kg 300 zł 4.— za kg,

żelazo graniaste 30×40 kg 20.000 zł 4.— za kg,

żelazo graniaste 40×55 kg 10.000 zł 4.— za kg,

żelazo płaskie 6×40 kg 1.900 zł 5.— za kg,

żelazo płaskie 4×40 kg 1.600 zł 5.— za kg,

żelazo płaskie 4×37 kg 3.000 zł 5.— za kg,

drut okr. w sztabach średn. 16 mm kg 8.000 zł 5.— za kg,

szufle ze stylami szt. 40 zł 26.— za szt.,

szufle bez styli szt. 7.000 zł 18.— za szt.,

kilofy bez styli szt. 50 zł 35.— za szt.,

latarki bez oszkl. na świece szt. 600 zł 6.50 za szt.,

oliwiarki blaszane szt. 190 zł 5.— za szt.,

łopaty-sztychówki bez styli szt. 500 zł 20.— za szt.,

wkrętki do drzewa 45×60 mm szt. 3.600 zł 0.30 za szt.,

wkrętki do drzewa 40×60 mm szt. 6.400 zł 0.30 za szt.,

wkrętki do drzewa 45×35 mm szt. 1.000 zł 0.30 za szt.,

wkrętki do drzewa 24×20 mm szt. 63.000 zł 0.15 za szt.,

wkrętki do drzewa 40×50 mm szt. 2.000 zł 0.25 za szt.,

nity żelazne 8×20 mm szt. 600 zł 25.— za kg,

stal sprężyn. 11.5×5 mm kg 56 zł 60—80.— za kg,

gwoździe do butów górskich kg 50 zł 40.— za kg,

patelnie blaszane szt. 750 zł 10.— za kg.

TOWARY RÓŻNE:

lejce z konopi paździerz. (pakuł) z karabinkami par 1.600 zł 40.— za parę,

gurt konopny 4 cm szer. do wyrobów tapicerskich mb. 1.500 zł 6.50 za mb.

MASZYNY I ICH CZĘŚCI:

frezerka pozioma na napęd pasowy z transm. dług. stołu 750 mm szer. 155 mm trójczyż. szt. 1 zł 5.500.—,

opornica zniszczona szt. 1 zł 300.—.

udźwig zdekompletowany szt. 1 zł 500.—,

kotły do gotowania z blachy żelaz. średn. 750 mm wys. 650 mm z paleniskami na węgiel zniszcz. szt. 3 zł 700.— za szt.,

przykrywy boczne do silników szt. 9 zł 50.— za szt.

WYROBY SKÓRZANE:

cholewy z wierzchami, uszyte ze skóry juchtowej par 34 zł 650.— za parę,

cholewy i wierzchy tylko przykrojone par 130 zł 600.— za parę.

Ceny są orientacyjne. Informacje w Centrali Przemysłu i Dostawy.

Zaostrzenie przepisów w sprawie ograniczenia wypieku ciastek

Ze względu na to, iż stwierdzono, że dopuszczenie do obrotu w dni bezciastkowe niektórych wyrobów cukierniczych o charakterze wyrobów surogatowych dało jednak pole w szeregu przedsiębiorstw do błędnej interpretacji, a nawet do nadużyć. Ministerstwo Aprowizacji i Handlu pismem okólnym z dnia 6-go kwietnia br., skierowanym do podwładnych władz aprowizacji i handlu oraz do centralnych zrzeszeń kupieckich i branżowych, jak również do cechu cukierników, powiadomiło, że zgodnie z obowiązującym w całej rozciągłości rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 9-go marca br. w sprawie ograniczenia spożycia wyrobów cukierniczych w przedsiębiorstwach przemysłu gastronomicznego i gospodniego oraz ograniczenia obrotu handlowego tymi wyrobami (Dz. Świadczeń Rzecz. Nr. 4, poz. 14) podawanie i sprzedawanie wyrobów cukierniczych wszelkiego rodzaju (ciastek, tortów, pączków, faworków, pierników, ciasta itp.) w przedsiębiorstwach przemysłu gastronomicznego i gospodniego oraz dokonywanie wszelkich obrotów tymi wyrobami we wszelkich przedsiębiorstwach handlowych, straganach ulicznych, w ulicznej sprzedaży itp. w ustalone w tym rozporządzeniu dni bezciastkowe (wtorki, środy, czwartki i piątki każdego tygodnia) jest zakazane i karalne.

Ministerstwo komunikuje równocześnie, że jest również niedozwolone i karalne przechowywanie w dni bezciastkowe we wszelkich pomieszczeniach przedsiębiorstw gastronomicznych, gospodnich i handlowych zakazanych do obrotu wyrobów cukierniczych.

Zgodnie z powyższym rozporządzeniem, wyłączone z powyższych ograniczeń jest jedynie podawanie i sprzedawanie bułek, wypieczonych z ciasta, sporządzonego z mąki pszennej nie niżej 70% bez domieszki tłuszczów, cukru i mleka.

Za przekroczenie niniejszych ograniczeń będą pociągani do odpowiedzialności sprzedawcy, nabywcy, i konsumenci zakazanych wyrobów.

Zjazd Rzemiosł Włókienniczych w Łodzi

I Wojewódzki Zjazd Rzemiosł Włókienniczych odbył się w Łodzi w salach C. R. D. K. przy ul. Piotrkowskiej 243. Po wysłuchaniu Mszy w kościele katedralnym, złożono na grobie Nieznanego Żołnierza wieniec.

Zjazd otworzył Prezes Izby Rzemieślniczej w Łodzi Kaucz, witając przedstawicieli władz wojewódzkich, miasta, Centralnego Zarz. Przem. Włók., Izby Skarbowej, oraz reprezentantów organizacji, partii politycznych, prasy, delegatów z terenu Województwa i z Poznania, Inowrocławia, Włocławka, Bydgoszczy i gości.

Na przewodniczącego Zjazdu Prezes Kaucz zaproponował dotychczasowego Prezesa Wojew. Zw. Cechów Rzem. Włókienniczych Gawłowskiego Wacława. Do Prezydium Zjazdu wybrano Chełmińskiego — Starszego Cechu Krawców z Inowrocławia, Rogalskiego — St. Cechu Krawców z Piotrkowa, Szuberta — St. Cechu Tkaczy w Łodzi, Gorzelę — St. Cechu Krawców w Łodzi i Piwnickiego z Cechu Kuśnierzy w Łodzi. Powstaniem i chwilą milczenia uczczono pamięć tych, którzy życie swe złożyli w obronie ideałów wolności.

Wysłano depesze: do Prezydenta K. R. N. Bolesława Bieruta, do Premiera Rządu R. P. Osóbki-Morawskiego, do Ministra Przemysłu Hilarego Minca.

Po przyjęciu porządku obrad i po przemówieniach przedstawicieli władz, partii politycznych i in. wygłoszono referaty, dotyczące roli rzemiosła w odbudowie gospodarczej Polski, spraw podatkowych, spółdzielni oraz na temat spraw organizacyjnych itp.

Z kolei obradowały Komisje poszczególnych Cechów Rzemiosł Włókienniczych: 1. Krawców i Bieliźniarzy, 2. Tkaczy, Dziewiarzy i Pończoszników, 3. Czapników i Kapeluszników, 4. Kuśnierzy i Rękawiczników.

Po zakończeniu obrad komisji uchwalono tymczasowy Statut Wojewódzkiego Związku Cechów Rzemiosł Włókienniczych i wybrano nowe władze Związku w osobach:

Prezes — Gawłowski Wacław, I-Wiceprezes — Szubert Władysław, II-Wiceprezes — Piwnicki Julian, III-Wiceprezes — Lukier Wacław, sekretarz — Prorok Michał, skarbnik — Balary Kazimierz, Członkowie Zarządu: — Rogalski H. — Piotrków, Wojciechowski J. — Tomaszów M., Wendler — Pabianice, Tokarczyk A. — Pabianice, Stachniewski — Zgierz.

Komisja Rewizyjna: Cyrański, Badek, Kurowski, Stolarek, Migas.

Zjazd uchwalił rezolucje:

Przedstawiciele Rzemiosła Włókienniczego m. Łodzi i woj. łódzkiego zebrani na I Wojewódzkim Zjeździe Rzemiosł Włókienniczych rozumiejąc ogrom zadań Państwa, związanych z odbudową zniszczonego wojną kraju i zorganizowania na nowo życia gospodarczego oraz odczuwając absolutny nakaz społeczny wzięcia przez Rzemiosło jak największego udziału w tym dziele oświadczają, że dołożą ze swej strony wszelkich wysiłków i starań, aby spełnić swe zadanie zaopatrzenia w odzież jak najszerszych warstw społeczeństwa.

SPRAWY PODATKOWE

Zjazd w zrozumieniu trudności finansowych Państwa, będących wynikiem ogromnych strat i ofiar, jakie poniosło w czasie wojny, wzywa wszystkich rzemieślników do spełnienia jednego z pierwszych obowiązków, jakim jest terminowe i rzetelne płacenie podatków. Zjazd oceniając pozytywnie reformę przepisów o podatku obrotowym i dochodowym podkreśla bezwzględną zależność dochodów skarbowych od ilości dochodowo pracujących źródeł podatkowych, oraz stwierdzając niewątpliwie poważny wkład rzemiosła w ogólny dochód Państwa, ze względu na deficytowość przemysłu (upaństwowionego), Zjazd zwraca się z apelem do Władz Skarbowych o ścisłe stosowanie obowiązujących ustaw, dokonywanie sprawiedliwego wymiaru podatku na podstawie realnych możliwości płatniczych zakładów rzemieślniczych. Jednocześnie Zjazd wypowiada się przeciwko nadmiernym obciążeniom podatkowym ze strony samorządu terytorialnego, które wobec nieuzgodnienia ich z polityką skarbową Państwa dezorganizują życie gospodarcze.

SPRAWA PREMIOWEJ POŻYCZKI

Zjazd podkreślając doniosłe znaczenie Pożyczki Odbudowy Kraju dla ustabilizowania warunków gospodarczych i stworzenia lepszej przyszłości, stwierdza obowiązek każdego rzemieślnika do subskrybowania Pożyczki i apeluje do podległych mu Cechów o dopilnowanie, by w akcji tej wzięli udział wszyscy członkowie Cechów.

AKCJA OSIEDLEŃCZA

Zjazd w zrozumieniu wagi i znaczenia ziem odzyskanych dla potęgi Państwa, zwraca się z apelem do wszystkich rzemieślników, aby w ramach trwającej akcji przesiedleńczej wyjeżdżali na tereny zachodnie i tam pracą usilną przyczyniali się do ich zagospodarowania i repolonizacji.

POMOC PRZY SZKOLENIU UCZNIÓW

Zjazd w zrozumieniu roli, jaką odgrywa rzemiosło w życiu gospodarczym wskazuje na konieczność dopływu nowych sił do rzemiosła przez kształcenie nowych rzemieślników. W związku z tym Zjazd Rzem. Włók. zwraca się do Min. Aprowizacji o przyznanie uczniom, — którzy mają zarejestrowaną umowę o naukę rzemiosła, — kartek żywnościowych I-szej kategorii i do Min. Skarbu o przyznanie ulg podatkowych dla warsztatów kształcących uczniów. Kształcenie bowiem ucznia obciąża zakład nie tylko świadczeniami, ale powoduje również straty materialne.

RACJONALNA KALKULACJA

Zjazd w imię dobra mas pracujących, oraz konieczności ustabilizowania życia gospodarczego wzywa wszystkich rzemieślników do usilnego dążenia w kierunku zniżki cen w swoich dziedzinach pracy przez przeprowadzenie racjonalnej i uczciwej kalkulacji, z wykluczeniem nadmiernych, gospodarczo nieuzasadnionych zysków. Zjazd wzywa więc Cechy do ustalenia cenników i przeprowadzenia kontroli stosowania tych cenników, interweniowania w wypadku złej woli ze strony nieuczciwych jednostek, pociągania ich do odpowiedzialności organizacyjnej, a gdy to nie będzie skuteczne — wobec władz administracyjnych.

NIELEGALNE RZEMIOSŁO

Zjazd wzywa wszystkich do ujawnienia niezrzeszonych rzemieślników oraz uświadomienia, że nielegalne ich stanowisko godzi w interesy Skarbu Państwa i hamuje jego odbudowę. Zjazd zwraca uwagę władz na szkodliwość prowadzenia warsztatów przez osoby nieposiadające uprawnień i nienależące do Cechów, gdyż nielegalni rzemieślnicy nie ponoszą żadnych świadczeń wobec społeczeństwa i wyłamują się z ogólnego planu gospodarczego. Zjazd wzywa władze przemysłowe do zastosowania wobec takich warsztatów rygorów administracyjnych, oraz oddania egzekutywy władzom Cechowym, aż do zamknięcia zakładu włącznie o ile uchyla się od wypełnienia zgodnych z prawem obowiązków, należenia do Cechu, rejestracji w Izbie Rzemieślniczej i płacenia podatków.

CECHY KRAWCÓW NA RZECZ ŚWIATA PRACY

Zjazd w zrozumieniu szkód i krzywd, jakie poniosło społeczeństwo w okresie okupacji, deklaruje w imieniu wszystkich Cechów Krawieckich 25% swoich zdolności produkcyjnych na rzecz świata pracy po cenach sztywnych. Zjazd upoważnia Woj. Związek Cechów Rzemiosł Włókienniczych do zawarcia w tym przedmiocie umowy zbiorowej.

AKCJA ZBIERANIA ODPADKÓW

Rzemieślnicy zebrani na Zjeździe pragnąc zapobiec niszczeniu odpadków materiałów włókienniczych mogących mieć zastosowanie dla celów

przetwórczych w gospodarce narodowej, biorąc pod uwagę trudności gospodarcze Kraju spowodowane 6-cio letnią wojną i z tym związany brak materiałów włókienniczych, apelują do całego rzemiosła o wzięcie udziału w zbieraniu odpadków włókienniczych w porozumieniu z Centralą odpadków.

SPRAWY KUŚNIERZY

Rzemieślnicy — kuśnierze zebrani na Zjeździe w zrozumieniu potrzeb gospodarki narodowej, w celu uniezależnienia się od rynków zagranicznych, postanawiają zorganizować Spółdzielnię hodowli zwierząt futerkowych. Zjazd zwraca się do Min. Rolnictwa i Reform Rolnych z prośbą: o udzielenie zezwolenia na prowadzenie hodowli, o przydzielenie obiektu na ośrodek hodowlany, o udzielenie kredytu na zakup rasowych sztuk zarodowych. Zebrani kuśnierze stwierdzają, że aukcje futrzarskie organizowane przez Centrale Zaopatrzenia i Zbytu przy C. Z. P. S. wyśrubowują ceny i przez to godzą w podstawy stabilizacji cen. Stoimy przeto na stanowisku, że sprzedaż futer winna odbywać się wg zasady przyjętej w innych centralach, a mianowicie przez ustalenie ceny na towary z góry i udzielenie prawa zakupu rzemieślnikom i hurtownikom posiadającym kwalifikacje.

TKACTWO, DZIEWIARSTWO, POŃCZOSZNICTWO

Zjazd stwierdza, że rozwój i cele przemysłu włókienniczego nie umniejszają pola pracy rzemiosła tkackiego, dziewiarskiego i pończoszniczego, których zadaniem jest wytwarzać produkty wysokiej klasy pod względem gatunku i wartości artystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem sztuki regionalnej. W tym kierunku rzemiosło tkackie i pokrewne zawody będą nastawiać swoje warsztaty i szkolić młodych rzemieślników. Zjazd stwierdza, iż tkactwo, dziewiarstwo i pończosznictwo prowadzone w mniejszym rozmiarze posiada cele i zadania oraz organizację produkcji odrębną od przemysłu włókienniczego i że uznanie tych zawodów za rzemiosło jest racjonalne, celowe i konieczne. Zjazd zwraca się przeto do Ministerstwa Przemysłu o wydanie rozporządzenia, któreby włączyło tkactwo, dziewiarstwo i pończosznictwo na stałe listy rzemiosł i ustaliło granice między tymi rzemiosłami, a przemysłem.

ORGANIZACJA ZAKUPU, PRODUKCJI I ZBYTU

Zjazd stwierdza, iż organizacja zakupu, produkcji i zbytu w rzemiośle winna być realizowana na zdrowych zasadach gospodarczych i społecznych. W tym celu Zjazd domaga się: Spowodowania, aby Centrala Tekstylna wszelkie towary, surowce, dodatki krawieckie, czapnicze, gorseciarskie i inne przekazywała w pierwszym rzędzie rzemiosłom włókienniczym i to bezpośrednio poprzez Spółdzielnię „Włókno" jako ich organizację gospodarczą, bez konieczności równoczesnego kupowania przez tę Spółdzielnię innych niepotrzebnych członkom towarów.

Wydania Spółdzielni „Włókno" przędzalni i tkalni w Zgierzu, przyznanych jej dekretem Prezesa Rady Ministrów z 14 grudnia 1945 r. oraz przyznania Spółdzielni dalszych zakładów przemysłowych związanych bezpośrednio z produkcją i pracą w rzemiosłach włókienniczych zwłaszcza przędzalni, krochmalni, wykańczalni względnie zezwolenia na wykańczanie towarów produkowanych przez członków Spółdzielni „Włókno" w zakładach C. Z. P. W.

Zjazd wyraża przekonanie, że zrealizowanie powyższych postulatów przyczyni się do unormowania kalkulacji i wpłynie dodatnio na obniżkę cen wyrobów włókienniczych.

Działalność Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego w Krakowie

Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy w Krakowie w ciągu kilku miesięcy przeprowadził 12 kursów, w których wzięło udział 433 uczestników. Zasadniczo akcja kursowa rozpoczęła się w czerwcu ub. r., w którym to miesiącu urządzono 2 kursy w Jordanowie. Z ogólnej ilości 12 przypada na kursy miejscowe 9, a na zamiejscowe 3. Akcja urządzania kursów — ogólnie biorąc — natrafia obecnie na trudności ze względu na zubożenie warstw rzemieślniczych, których niejednokrotnie nie stać na pokrycie opłat za kurs.

Na konferencji w Izbie Rzemieślniczej z udziałem Naczelnika Wydziału Ministerstwa Przemysłu W. A. Zabęskiego i Dyrektora Izby Rzemieślniczej w sprawie kursów dokształcających, Naczelnik Zabęski zaznaczył, że świadectwa wydawane przez Instytut absolwentom kursów przygotowawczych do egzaminów czeladniczych, zastępują świadectwa Szkoły dokształcającej. Na następnej Konferencji w Izbie Rzemieślniczej, w której brali udział przedstawiciele Izby Rzemieślniczej, Izby Przemysłowo-Handlowej, Instytutu Rzem. Przemysłowego, szkół dokształcających zawodowych i Związku Cechów w sprawie zorganizowania kursów dokształcających zawodowych i przygotowawczych do egzaminów czeladniczych i mistrzowskich, uchwalono, że kursy będzie przeprowadzał jedynie Instytut tak w Krakowie jak i na prowicji. Omówiono także kwestię ilości godzin wykładowych na kursach i stronę finansową. W związku z tym opracował Instytut wspólnie z tut. szkolnictwem zawodowym programy kursów przygotowawczych do egzaminów czeladniczych z różnych zawodów.

Urządzone kursy miejscowe obejmowały: kurs kroju i szycia damskiego *) (180) (25), stolarski (200) (16), krawiectwa męskiego (100) (43), damskiego (80) (39), radiotechniczny (600) (25), I. przygot. do egzam czel. (200) (63), II. przygot. do egzam. czel. (200) (42), krawiectwa męskiego (100) (20), damskiego (80) (20).

Kursy zamiejscowe: kurs przygot. do egzam. czel. w Jordanowie (200) (24), kurs przygot. do egzamin. mistrz. w Jordanowie (200) (36), kurs przygot. do egzaminu czeladn. w Żarnowcu (200) (80).

Poza tym Instytut przewiduje urządzenie jeszcze w czerwcu br. trzeciego kursu kroju męskiego i damskiego na terenie Krakowa, jak również urządzenie takiego kursu na terenie Tarnowa i Andrychowa. W związku z tym ostatnim przeprowadza się pertraktacje z Cechem Rzemieślniczym w Tarnowie i Andrychowie.

W najbliższym czasie rozpocznie się kurs przygotowawczy do egzaminów czeladniczych w Skale i w Niepołomicach oraz kurs cholewkarski w Andrychowie i Jordanowie.

Zaznaczyć należy, że koniecznym jest urządzanie kursów przygotowawczych do egzaminów czeladniczych na prowincji, gdyż ośrodki rzemieślnicze są często zbyt odległe od najbliższej szkoły dokształcającej, a kandydaci do egzaminów czeladniczych nie mają możności normalnego ukończenia tej szkoły.

Nadto w okresie okupacji często na prowincji zaniedbywano obowiązku uczęszczania do szkoły zawodowej z powodu aresztowań i wywożenia młodzieży na przymusowe roboty do Rzeszy. Na kursy te zgłaszają się również kandydaci, którzy wywiezieni do Niemiec pracowali w fabrykach a obecnie, chcąc zdobyć świadectwo egzaminu czeladniczego muszą złożyć egzamin z nauki w szkole dokształcającej. Zwrócono się do Instytutu Spawalniczego i poczyniono starania, celem urządzenia wspólnie kursu elektrycznego i gazowego spawania i cięcia metali.

Ministerstwo Przemysłu — Zjednoczenie Przemysłu Konfekcyjnego — zwróciło się w ostatnich dniach do Instytutu w sprawie urządzenia kursów bieliźniarstwa, krawiectwa i tkactwa dla rzemieślników, którzy po ukończeniu tych kursów zostaliby zatrudnieni na ziemiach odzyskanych. Projekt tych kursów opracowano i przesłano Ministerstwu. Przy-

*) Pierwsza cyfra w nawiasie oznacza ilość godzin nauki, druga również w nawiasie liczbę uczestników.

stępuje się do zorganizowania dalszych kursów przygotowawczych do egzaminów czeladniczych różnych zawodów oraz kursu trykotarstwa maszynowego. Maszyny trykotarskie zostały w czasie wojny wypożyczone R. G. O. w Łańcucie; zwrot ich nastąpi w najbliższym czasie.

Pracownia psychotechniczna

Po 6-letniej przerwie, spowodowanej wojną, przystąpił Instytut do wznowienia działalności pracowni psychotechnicznej. Jako kierownik tej placówki został zaangażowany profesor Uniwersytetu Lwowskiego dr Mieczysław Kreuz. Pracownia psychotechniczna, doskonale przed wojną rozwijająca się, uległa wskutek działań wojennych częściowemu zniszczeniu. Aparaty i urządzenia były kilkakrotnie przenoszone z miejsca na miejsce, wskutek czego zostały zdekompletowane, a nawet częściowo zniszczone. Aparaty, rozproszone po różnych salach i schowkach w gmachu Muzeum Przemysłowego, złożono i skompletowano przy dużym nakładzie pracy i kosztów. Po doprowadzeniu do stanu używalności aparatury i materiału testowego, potrzebnego do badań uzdolnień zawodowych, przystąpiono do badań uczniów wstępujących na naukę do rzemiosła. Na skutek zarządzenia Izby Rzemieślniczej, zaczęli napływać do badań kandydaci do zawodów rzemieślniczych. Do końca marca br. zostało przeprowadzonych ponad 800 badań oraz wydano tyleż zaświadczeń zdolności zawodowych. Równocześnie kontynuuje się pracę nad skompletowaniem dalszych aparatów i testów. W ostatnich dniach nawiązano kontakt z Dyrekcją Miejskiej Kolei Elektrycznej w sprawie urządzenia badań psychotechnicznych dla pracowników ruchu, a to motorowych i konduktorów. Na skutek tego przystąpiono do uruchomienia koniecznych aparatów, celem przeprowadzenia tych badań.

Wydawnictwa

Ze względu na brak środków materialnych nie był Instytut w możności zająć się wydawaniem podręczników fachowych. Jedynie został opracowany i przygotowany do druku słownik rzemieślniczy dla działów: stolarskiego, ślusarskiego, kowalskiego i elektrotechnicznego. Słownik ten zostanie w najbliższym czasie wydany.

Poza tym udzielał Instytut porad uczestnikom kursów i zgłaszającym się ustnie lub pisemnie w sprawach dokształcania zawodowego, uprawnień rzemieślniczych, zatrudnienia w rzemiośle, porad technicznych itp.

Dyrektorem Instytutu mianowany został Jerzy Magiera, długoletni pracownik i kierownik techniczny warsztatów Instytutu.

Artystyczne rzeźbiarstwo w węglu

Zwiedzającemu zagranicę niezawodnie rzuca się w oczy różnorodność ośrodków i wyrobów artystycznego przemysłu ludowego. Produkcja taka w różnych krajach stanowi poważną pozycję w dochodowej gospodarce narodowej. Odnosi się wrażenie, że właśnie ta dziedzina nie jest u nas tak postawiona, aby mogła odgrywać w gospodarczym życiu naszym tę rolę, na jaką zasługuje.

Wrodzony Polakom zmysł piękna i pomysłowość twórcza dają gwarancję, że przy należytej organizacji możnaby tu osiągnąć wyniki nadzwyczajne. Sprawdzianem jest poniekąd fakt, że wyroby rodzimego przemysłu artystycznego, jak np. zakopiańskie ciupagi itp. wykonywane przez naszą przymusową emigrację w Szwajcarii — z konieczności szukania środków do życia — bywały rozchwytywane, znajdywały zawsze zbyt i dobrą zapłatę. Warto zastanowić się nad tym.

Wywody niniejsze zamierzają zwrócić uwagę naszego społeczeństwa na jedną z takich możliwości, której charakter byłby ściśle związany z Zagłębiem Śląsko-Dąbrowskim, w obrębie Izby Rzemieślniczej w Katowicach, a także i Izby Krakowskiej. Chodzi o wyroby artystyczne wzgl. rzeźby w węglu. Niektóre odmiany węgla (antracyt) wykazują właściwości, pozwalające na obróbkę podobną jak w kamieniu. Sprawa znana oddawna. Toteż już od dziesiątek lat ukazywały się w Zagłębiu węglowym takie rzeźby domorosłych rzeźbiarzy, zwykle górników utalentowanych w tym kierunku, rzeźby nieraz o wysokich walorach artystycznych. Wykonywane przygodnie w godzinach wolnych od pracy, zwykle jako samorzutne pomysły lub też jako prace na zamówienie amatorów omawianych wyrobów, znalazły zawsze odbiorców. Wytwórczość taką gdyby należycie ożywić, zorganizować, a przede wszystkim zbyt tych wyrobów postawić na pewnej solidnej platformie, dałoby się osiągnąć pomyślne rezultaty.

Izba Rzemieślnicza w Katowicach podchwyciła w ubiegłym roku myśl wznowienia tej gałęzi przemysłu miejscowego. Zainteresowała równocześnie Departament Przemysłu Miejscowego przy Ministerstwie Przemysłu, który przesłał do Izby swoją reprezentantkę. Dotychczasowe wyniki tej akcji przedstawiają się w ten sposób: Wysłano kwestionariusze do 46 zarządów kopalń na obszarze Zagłębia Śląsko-Dąbrowskiego, z prośbą o odpowiedzi na następujące pytania:

1) Czy wśród załogi danej kopalni znajdują się domorośli rzeźbiarze, trudniący się rzeźbą w węglu;

2) Czy dana kopalnia dysponuje pokładami węgla, nadającego się do rzeźbienia (antracyt).

Uzyskawszy około 13 pozytywnych odpowiedzi, ustalono, że na wspomnianym obszarze znajduje się około 15 domorosłych rzeźbiarzy w węglu, amatorów, prawie wyłącznie górników, trudniących się tego rodzaju rzeźbą w wolnych od pracy chwilach. Ponadto stwierdzono istnienie pokładów antracytu, — surowca węglowego nadającego się do rzeźby — w kopalniach Radzionków i Rozbark pod Bytomiem. Rzeźbiarze ci, to jednak po części już ludzie starzy, nie okazujący potrzebnej rzutkości i przedsiębiorczości. W każdym razie są to jednak przedstawiciele tej ciekawej gałęzi przemysłu artystycznego o charakterystycznym zabarwieniu regionalnym i do tej tradycji należałoby nawiązać.

Przechodząc teraz do omówienia dalszych widoków podjętej przez Izbę Rzemieślniczą w Katowicach akcji, należy przede wszystkim podnieść, że chcąc wytwórczość tę ożywić i skierować na tory właściwe, trzeba koniecznie całej akcji nadać kierunek odmienny od dotychczasowego. Nie należy wytwórczości tej pozostawić nadal wyłącznie w rękach wspomnianych domorosłych amatorów-górników, lecz zorganizować ją na skalę szerszą i nadać charakter przemysłu domowo-artystycznego, wytwarzającego wyroby systemem seriowym, w każdym razie warsztatowym. W tym celu byłoby wskazanym, aby na razie stworzyć 3 warsztatowe ośrodki wytwarzające rzeźby w węglu. Warsztaty takie, pod kierownictwem zawodowych artystów plastyków, o pewnym doświadczeniu w rzeźbie w węglu, (których istnienie stwierdzono również), nie tylko zatrudniałyby kwalifikowanych rzeźbiarzy, lecz kształciłyby równocześnie młodych ludzi w tego rodzaju wytwórczości. Kształcenie wzgl. dokształcanie mogłoby się odbywać na kursach specjalnych.

Stworzenie takich warsztatów, wzgl. ośrodków wytwórczości musiałoby z konieczności iść w parze z zorganizowaniem zbytu tych wyrobów, czyli należałoby stworzyć w kilku miejscowościach większych (Katowice, Kraków, Sosnowiec) magazyny, sprzedające tego rodzaju wyroby w węglu.

Co do gatunku wzgl. rodzajów wyrobów rzeźbionych w węglu, to, opierając się na doświadczeniu dotychczasowym, trzebaby odróżnić dwa główne gatunki rzeźb w węglu:

1) Produkcja rzeźb artystycznych o indywidualnym charakterze.

2) Wyroby, nadające się do produkcji seriami, pewne typy znormalizowane, np.: plakiety widokowe, lub portretowe, podstawki, popielniczki, pewne rodzaje dewocjonaliów itd. o pewnych ustalonych

wzorach i wielkościach. Z znormalizowaną formą łączyłaby się znormalizowana cena sprzedaży takich wyrobów.

Powodzenie tak pomyślanej akcji zależałoby w dużej mierze od poparcia ze strony czynników państwowych, które zwłaszcza w okresie początkowym, wydaje się koniecznym; zostawienie inicjatywy w tym kierunku prywatnej przedsiębiorczości w obecnych warunkach, niedałoby gwarancji powodzenia. Dobrze opracowany plan, szczególnie przy przewidywaniu i gwarantowaniu zbytu tych wyrobów, odpowiednie zareklamowanie, oraz kapitały potrzebne, mogłyby tu stworzyć nową dodatnią pozycję w dochodowości miejscowego społeczeństwa rzemieślniczego, nie mówiąc o efekcie propagandowym i artystycznym. M.

Szkoły dokształcające zawodowe w Krakowie nie mają odpowiednich budynków

Izba Rzemieślnicza w Krakowie, w trosce o wyszkolenie młodego pokolenia rzemieślniczego, które ma wypełnić luki spowodowane w rzemiośle wojną oraz sześcioletnią okupacją, zwróciła się do Kuratora Okręgu Szkolnego z prośbą o spowodowanie przydzielenia krakowskim szkołom dokształcającym zawodowym budynku względnie pomieszczenia odpowiedniego dla normalnego kształcenia uczni rzemieślniczych.

Prośba dotyczy przede wszystkim dwu szkół, a mianowicie Szkoły Dokształcającej Zawodowej Nr. 2, Kraków, ul. Dietla 38, oraz Szkoły Dokształcającej Zawodowej Nr. 3, Kraków, ul. Grodzka 54, które pozostawione w dotychczasowych, nieodpowiednich dla nauczania pomieszczeniach, nie mogą spełniać należycie swych zadań.

W szczególności Szkoła męska Nr. 2, która obejmuje terminatorów wszelkich gałęzi rzemiosła z wyjątkiem działu metalowego, posiada około 1.300 uczniów, a mieści się tylko w 6 ubikacjach, w budynku b. bóżnicy żydowskiej, zupełnie do tego celu niedostosowanych, ciasnych i bez odpowiednich urządzeń i pomieszczeń na warsztaty. Siłą faktu nauka przy tak dużej ilości uczniów odbywa się bez przerwy przez cały dzień, bo od 8-mej do 19.30, na trzy zmiany.

Izba zaznacza, że wspomniana Szkoła winna posiadać specjalnie do celu nauczania przystosowany budynek, zwłaszcza, że w skład szkoły wchodzą warsztaty rzemieślnicze, wyposażone w odpowiednią ilość maszyn, motorów, aparatów i narzędzi rzemieślniczych, których ulokowanie w odpowiednim miejscu, na stałe, jest niezbędnie konieczne.

Co do Szkoły żeńskiej Nr. 3, obejmującej dział włókienniczy, to mieści się ona w budynku SS. Andrzejek, gdzie oprócz tego jest pomieszczonych jeszcze 5 szkół powszechnych i wobec tego nauka w Szkole Nr. 3 odbywa się tylko w godzinach wieczornych, co się sprzeciwia poleceniom Ministerstwa Przemysłu. Nawet korzystanie z tamtejszych urządzeń sanitarnych napotyka na bardzo wielkie trudności.

Nakazem chwili jest więc przeniesienie tej szkoły choćby do jakiegoś innego szkolnego budynku, posiadającego odpowiedniejsze warunki dla szkolenia zawodowego.

Izba Rzemieślnicza w Krakowie podkreśla wielkie wysiłki, jakie rzemiosło położyło na polu kształcenia młodego pokolenia rzemieślniczego w trudnych warunkach okupacji, fundując kompletne wyposażenie budynku przy ul. Koletek 7 i urządzając go całkowicie dla celów szkoleniowych „Instytutu Doszkolenia Zawodowego", oraz ofiarność rzemieślników w dobie obecnej w postaci złożonej daniny szkolnej, dochodzącej już wysokości 60%.

Mimo tego, iż rzemiosło straciło wspomniany budynek, do którego włożono tyle pracy i kosztów, jest gotowe przyczynić się w pewnym stopniu do remontu oraz częściowego wyposażenia nowego budynku, któryby został oddany do użytku Szkole Dokształcającej Zawodowej Nr. 2.

Po uwzględnieniu przytoczonych wyżej planów będzie dopiero możliwym spełnienie postulatów stawianych rzemiosłu przez Ministerstwo Przemysłu co do szkolenia zawodowego rzemieślników.

Cechy są organizacjami rzemieślniczymi, zespolonymi z rzemiosłem od czasów najdawniejszych.

Gwarancje przedsiębiorstw prywatnych na zabezpieczenie umów handlowych

Ministerstwo Przemysłu Departament Finansów podaje do wiadomości i wykonania Uchwałę Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów w sprawie gwarancji udzielanych przez przedsiębiorstwa prywatne na zabezpieczenie prawidłowego wykonania umów handlowych, zawieranych przez nie z przedsiębiorstwami lub instytucjami państwowymi:

Przedsiębiorstwa prywatne, zamierzające kupować w przedsiębiorstwach lub instytucjach państwowych surowce, półfabrykaty lub wyroby gotowe, winny jednocześnie z zamówieniem wnieść do Banku Gospodarstwa Krajowego, tytułem kaucji sumę, conajmniej równą 50% zamówienia. Przypadki odstąpienia od zasady pobierania kaucji w wysokości 50% wartości zamówienia ustalają właściwi Ministrowie w porozumieniu z Prezesem C. U. P.

Kaucja ma być złożona w obligacjach pożyczek państwowych lub innych państwowych papierach wartościowych, emitowanych tak jedne jak i drugie, po dniu 1 stycznia 1945 r. Obligacje i papiery wartościowe winny posiadać wszystkie kupony, których termin płatności w dacie złożenia, jeszcze nie nastąpił i przyjmowane będą po kursie nominalnym. W wyjątkowych wypadkach, za zgodą zainteresowanych przedsiębiorstw lub instytucji państwowych, kaucja może być złożona w gotówce. Kaucja będzie złożona na specjalny rachunek winkulowany ściśle określonego przedsiębiorstwa lub instytucji państwowej, z wyszczególnieniem rodzaju umów, których wykonanie ma zabezpieczać.

Kaucja pozostaje w depozycie Banku przez cały czas, w ciągu którego składający kaucję pozostaje w stosunkach handlowych z danym przedsiębiorstwem lub instytucją państwową. Z kaucji tej zainteresowane przedsiębiorstwo lub instytucja państwowa ma prawo pokryć, z pierwszeństwem przed innymi wierzycielami składającego kaucję, wszystkie swoje należności w kapitale, odsetkach i kosztach, przypadające z zawartych między stronami umów handlowych.

W wypadku, gdy przedsiębiorstwa lub instytucje państwowe nie będą w stanie pokryć w całości zgłoszonych zapotrzebowań na towary, ustalą one wysokość przydziałów dla poszczególnych odbiorców odpowiednio do stosunku w jakim złożona kaucja pozostaje do wartości zamówienia na dany okres rozdzielczy.

Złożona kaucja może być wycofana w całości, albo zmniejszona za pisemną zgodą zainteresowanego przedsiębiorstwa lub instytucji państwowej, jeżeli w danej chwili żadne należności od składającego kaucję nie przypadają.

Sprawa komisyj cennikowych

Izba Rzemieślnicza w Warszawie komunikuje, że działające dotychczas Komisje Cennikowe na terenie Warszawy, właściwej podstawy prawnej swego działania nie miały, a czynności ich ograniczały się właściwie do notowania cen rynkowych.

W najbliższych jednak dniach ukaże się rozporządzenie Prezesa

Rady Ministrów, wydane na podstawie art. 3 i 5 dekretu P. K. W. N. z dnia 25. X. 1944 r. o zwalczaniu spekulacji i lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 49) zmienionego dekretem P. K. W. N. z dnia 20. XI. 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 63), ustanawiające Komisje Cennikowe, które będą urzędować przy urzędach wojewódzkich i zarządach miejskich miast wydzielonych z województw oraz powiatów.

Celem tych Komisji będzie oddziaływanie na właściwe kształtowanie się cen i skali zarobkowej w hurcie i detalu, stwierdzanie słuszności kalkulacji cen wyrobów i usług rzemieślniczych oraz ustalenie godziwego zysku w obrocie artykułami powszechnego użytku i usług.

W Komisjach tych będą także zasiadać delegaci Izb Rzemieślniczych.

Nagradzanie najlepszych sztuk praktycznych rzemieślników

Izba Rzemieślnicza w Katowicach podjęła już w pierwszym roku, w swej po wojnie działalności, zwyczaj nagradzania najlepszych sztuk czeladniczych i mistrzowskich. Za rok 1945 przyznano dyplomy uznania i nagrody pieniężne 13 kandydatom, których sztuki praktyczne przez Komisje Egzaminacyjne tak pod względem jakości wykonania, jak i walorów artystycznych uznane zostały za wybitne.

Oto nazwiska wyróżnionych zaszczytnie:

Morgała Genowefa, piekarstwo, czeladnik,
Stabik Marta, piekarstwo, czeladnik,
Semrau Janina, fotografka, czeladnik,
Jagło Alojzy, zegarmistrzowstwo, mistrz,
Dworniczak Józef, zegarmistrzowstwo, mistrz,
Biela Zygfryd, ślusarstwo precyzyjne, czeladnik,
Świtników Wiktor, szewstwo, mistrz,
Drabik Piotr, szewstwo, mistrz,
Semrau Olech, fotograf, czeladnik,
Motyka Konstanty, szklarstwo, mistrz,
Konrad Konstanty, szewstwo, mistrz,
Babski Roman, krawiectwo, mistrz,
Błażejewski Kazimierz, optyk, mistrz.

Wymienionym wręczono dyplomy i nagrody w sposób uroczysty przy sposobności Zjazdu Delegatów Rzemiosła Śląska. Należy podnieść, że uroczystość taka już w pierwszym okresie powojennym jest bezsprzecznie dowodem dużej żywotności rzemiosła oraz samorządu rzemieślniczego na Śląsku.

Z ruchu egzaminacyjnego rzemiosła na Śląsku

Komisje egzaminacyjne rzemieślnicze rozpoczęły w obrębie Izby Rzemieślniczej w Katowicach swoją działalność w miesiącu kwietniu 1945 r.

Podajemy szereg danych statystycznych z działalności Komisji egzaminacyjnych rzemiosła śląskiego w ciągu pierwszego roku po wojnie działalności Izby Rzemieślniczej w Katowicach.

Na terenie Izby działa obecnie 220 Komisji egzaminacyjnych rzemieślniczych, w tej liczbie 47 Komisji egzaminacyjnych mistrzowskich z siedzibą w Katowicach, reszta to Komisje egzaminacyjne czeladnicze, których sieć rozciąga się na cały okręg Izby, łącznie z obszarem Śląska Opolskiego. Do końca miesiąca lutego br., a więc w ciągu jednego roku, uzyskało dyplomy mistrzowskie 1036 kandydatów, zasilając poważnie szeregi kwalifikowanych mistrzów rzemieślników. W tym samym czasie 1438 kandydatów złożyło egzamin czeladniczy.

Napływ wniosków o dopuszczenie do egzaminów rzemieślniczych jest nadal bardzo silny, wykazuje stałą tendencję zwyżkową i świadczy o dążeniach rzemiosła w kierunku uzyskania przepisanych kwalifikacji. To samo daje się zauważyć przy egzaminach sprawdzających, czyli kwalifikacyjnych. Pomyślny wynik przy tych egzaminach uzyskało 147 kandydatów.

Instrukcja dla kontrolujących warsztaty rzemieśl. na terenie województwa krakowskiego

Na podstawie przepisów regulujących sprawy terminatorskie w okręgu Izby Rzemieślniczej w Krakowie oraz zgodnie z art. 149 prawa przemysłowego Izba upoważnia aż do odwołania osoby zaproponowane przez Zarządy cechów do kontroli nad zatrudnieniem przez rzemieślników w ich zakładach pracowników, którzy nie ukończyli jeszcze 18-tego roku życia.

Kontrolerzy winni w szczególności przeprowadzać w porozumieniu z Zarządem swego cechu lustrację warsztatów rzemieślniczych na obszarze działalności swojego cechu oraz w ramach rzemiosł objętych statutem danego cechu dla stwierdzenia:

a) czy młodociani nie są zatrudniani w charakterze terminatorów u pryncypałów nieposiadających ustawowego uprawnienia do kształcenia uczni w rzemiośle t. j. bez dawnej karty przemysłowej z przed dnia 16. 12. 1927 lub dyplomu mistrzowskiego, lub też dyplomu inżyniera obejmującego swym zakresem dane rzemiosło.

b) czy warsztaty rzemieślnicze nie zatrudniają w charakterze terminatorów młodocianych, którzy nie ukończyli 15-tu lat życia,

c) czy młodociani nie są zatrudniani w charakterze terminatorów, bez formalnie spisanej umowy o naukę zarejestrowanej za pośrednictwem Cechu lub też bezpośrednio w Izbie Rzemieślniczej,

d) czy terminatorzy uczęszczają do miejscowej szkoły dokształcającej zawodowej lub czy pryncypałowie nie utrudniają tymże regularnego uczęszczania do tejże szkoły,

e) czy nie przyjmuje się terminatorów w nadmiernej liczbie w poszczególnych warsztatach rzemieślniczych w sprzeczności z art. 148 prawa przemysłowego oraz wbrew postanowieniu wyszczególnionemu w piśmie Ministerstwa Przemysłu i Handlu z 27. VIII. 1932. Nr. P.A. — IV — 19/50 o ustaleniu liczby terminatorów w stosunku do zatrudnionych czeladników w danym warsztacie rzemieślniczym.

Kontrolerzy są zobowiązani po dokonaniu swych czynności spisać natychmiast formalny protokół w trzech egzemplarzach. Oryginalny protokół wypełniony i podpisany przez kontrolującego należy za pośrednictwem właściwego Cechu przesłać Izbie Rzemieślniczej w Krakowie, pierwszą kopię właściwemu Związkowi Cechów, a drugą kopię zatrzymać w aktach Cechu.

Kontrolerzy napotykający na zasadnicze trudności w spełnianiu swych zadań ze strony właściciela kontrolowanego warsztatu lub jego pracowników winni się odnieść za pośrednictwem Cechu do władz przemysłowych I instancji o wydanie zarządzeń w myśl art. 126 prawa przemysłowego celem umożliwienia przeprowadzenia kontroli.

W wypadku nietaktownego postępowania kontrolerów w czasie spełniania ich czynności lub przeprowadzenia niewłaściwych i niezgodnych z niniejszą instrukcją działań, Izba Rzemieślnicza w Krakowie może natychmiast odwołać kontrolera odbierając mu jednocześnie legitymację uprawniającą do lustracji warsztatów rzemieślniczych.

Izba Rzemieślnicza zastrzega sobie prawo odwołania poszczególnych kontrolerów bez podania powodu, polecając im równocześnie zwrot otrzymanych legitymacyj.

Kontrolerzy działający na podstawie niniejszej instrukcji winni zapoznać się szczegółowo z przepisami regulującymi sprawy terminatorskie a w sprawach dla nich niejasnych winni zasięgać opinii w Izbie Rzemieślniczej w Krakowie.

Niniejsza instrukcja obowiązuje aż do odwołania.

Redakcja i administracja, Kraków, Rynek Główny 22/II p., tel. 548-45/46. Wydawca: Izba Rzemieślnicza w Krakowie.

Redaguje: Komitet Redakcyjny. — Druk: I Drukarnia Państwowa, Kraków, Wielopole 1. M—11434